

Ål Skisenter

Votndalen
3570 ÅL

Deres ref.:

Vår ref.: 2003/725
MA1-M2 KJAR 522.5

Saksbeh.:

Dato: 21. oktober 2003

■ **Vinterlandet – konkurranseloven § 3-9, jf. § 3-1 – dispensasjon for samarbeid om priser i sammenheng med Vinterlandet heiskort**

Vedtak V2003-60

Konkurransetilsynet viser til brev av 30. mai 2003 der De på vegne av ti skisenter i Hallingdalsregionen søker om fornyet dispensasjon fra konkurranseloven (krrl.). Søknaden gjelder samarbeid om pris i sammenheng med Vinterlandet heiskort.

Vinterlandet heiskort er et heiskort som kan brukes ved samtlige av de ti skisentrene, og tilbys i tillegg til skisentrenes egne heiskort. De deltagende skisentrene er:

Geilo: Vestlia Skisenter, Geilo Taubane og Slåtta Skisenter

Hemsedal: Hemsedal Skisenter og Solheisen Skisenter

Gol: Gol Skisenter

Ål: Ål Skisenter

Nes: Nesbyen Alpinsenter

Dagali: Dagali Skisenter

Hallingskarvet: Hallingsskarvet Skisenter

Prisdirektoratet gav dispensasjon for samarbeidet om Vinterlandet heiskort i brev av 18. februar 1993, jf. § 6 i forskrifter av 1. juli 1960 om konkurransereguleringer av priser og avanser. Konkurransetilsynet gav fornyet dispensasjon for dette samarbeidet i brev av 5. november 1998, jf. krrl. § 3-9 a), med varighet til 1. november 2003.

Forholdet til konkurranseloven

Krrl. § 3-1 første ledd setter forbud mot at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter.

Konkurransetilsynet har vurdert om samarbeidet mellom de ti skisentrene, om drift og markedsføring av Vinterlandet heiskort, er i strid med forbudene i krrl. § 3-1 første ledd. Samarbeidet medfører reguleringer av pris og rabatt knyttet til Vinterlandet heiskort. En styringsgruppen bestående av representanter for de samarbeidende skisentrene skal behandle og

avgjøre saker som fastlegging av retningslinjer for prisdannelse, beslutte priser og rabattordninger. På denne bakgrunn er det Konkurransetilsynets vurdering at samarbeidet er egnet til å påvirke konkurransen og er derfor i strid med krrl. § 3-1 første ledd.

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i krrl. § 3-9 dispensere fra forbudene i § 3-1 til § 3-4 dersom minst en av følgende bestemmelser er oppfylt:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensninger,
- c) konkurransereguleringen har liten betydning eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Konkurransetilsynet kan stille vilkår for dispensasjonen. Dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom vilkårene for dispensasjonen ikke er oppfylt, eller dersom forutsetningen for dispensasjonen ikke lenger er til stede.

Konkurransetilsynets vurdering og vedtak

Til grunn for Konkurransetilsynets vedtak ligger en vurdering av det relevante markedet. Avgrensningen av det relevante markedet for et produkt eller tjeneste skjer ut fra en vurdering av kjøpernes muligheter til å velge alternative leverandører eller produkter. Generelt vil en kjøper velge leverandør på bakgrunn av egenskaper ved produktene og leverandørens beliggenhet. Derfor har det relevante markedet både en produktmessig og en geografisk dimensjon.

Utgangspunktet for avgrensningen av det relevante produktmarked er i hvilken grad etterspørerne, til dekning av et bestemt behov, anser varer eller tjenester som substituerbare. Jo bedre substitutt en vare eller tjeneste er til det produktet eller tjenesten vi ser på, jo større sannsynlighet er det for at varen eller tjenesten inkluderes i det relevante produktmarkedet. Substituerbarheten er et mål på i hvilken grad en konsument, for sin behovstilfredsstillelse, vil gå over til å etterspørre andre produkter dersom prisen på et produkt øker. Dette vil særlig avhenge av produktenes egenskaper, bruksområder og priser.

De involverte selskapene bygger og vedlikeholder (preparerer) bakker hvor kundenes primære hensikt er utøvelse av alpine idretter. Et stort flertall av kundene bruker dette som rekreasjon. Selskapene har bygget heisanlegg for å transportere kundene opp bakkene. Adgangen til heisene er begrenset på en slik måte at kundene må kjøpe og benytte heiskort for å slippe inn. Heiskort har ingen egenverdi for kjøperne, utover at det gir adgang til heisanleggene. På bakgrunn av dette avgrenser Konkurransetilsynet det relevante produktmarkedet til å være heistransport i preparerte alpinbakker.

Det relevante markedet omfatter geografisk det området hvor etterspørerne av varer i det relevante produktmarkedet foretar sine innkjøp. Normalt er transportkostnader den faktoren som har størst betydning for den geografiske avgrensningen av det relevante markedet. Høye transportkostnader tilsier at markedet er relativt lite geografisk sett, mens lave transportkostnader tilsier at markedet er relativt stort geografisk sett.

De samarbeidende selskapene er plassert i Hallingdalsregionen. Partene konkurrerer om kunder fra nærområdene, men også om kunder fra andre deler av Norge og fra utlandet. Det er Konkurransetilsynets oppfatning at man kan dele kundene inn i tre segmenter: 1) Lokale kunder (fastboende og hytteeier), 2) tilreisende kunder fra andre deler av Norge, og 3) tilreisende kunder fra utlandet.

For lokale kunder vil det medføre en kostnad å dra til andre alpinregioner. For denne kundegruppen er det relevante geografiske markedet lokalt. Tilreisende fra andre steder i landet

kan dra til andre alpinregioner i Norge uten vesentlige kostnadsøkninger. For denne kundegruppen vil markedet være regionalt eller nasjonalt. For tilreisende fra utlandet må det relevante geografiske markedet, på tilsvarende måte, også omfatte utenlandske alpinsteder.

Partene har opplyst at salget av Vinterlandkort utgjør mindre en 1% av deres totale omsetning av heiskort. De fleste skituristene velger altså å kjøpe andre typer heiskort enn Vinterlandkortet. Partene har videre opplyst at de ti skisentrene priser andre typer heiskort enn Vinterlandkortet på individuelt grunnlag og at de konkurrerer med hverandre på disse heiskortene. Dette medfører at salget av Vinterlandkort omfatter en liten del av partenes totalomsetning, og en enda mindre del av det totale relevante markedet. Andelen reduseres ytterligere for tilreisende fra andre steder i landet og for tilreisende fra utlandet. På denne bakgrunn er det Konkurransetilsynets oppfatning at konkurransereguleringen som samarbeidet medfører har liten betydning.

Ut over dette er det også rasjonaliseringsgevinster å hente for skisentrene i regionen ved å samarbeide om markedsføringen. Når skisentrene i Hallingdal går sammen om å markedsføre regionen, er det naturlig å tilby et heiskort som gir skituristene tilgang til de ulike skisentrene i Hallingdalsregionen.

På denne bakgrunn og med hjemmel i krrl. § 3-9 c) har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Det gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd slik at Vestlia Skisenter, Geilo Taubane, Slåtta Skisenter, Hemsedal Skisenter, Solheisen Skisenter, Gol Skisenter, Ål Skisenter, Nesbyen Alpinsenter, Dagali Skisenter og Hallingskarvet Skisenter kan samarbeide om priser og rabatter på Vinterlandet heiskort.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til 1. november 2008.

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt eller forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede, jf. krrl. § 3-9 tredje ledd.

Vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. Det vises for øvrig til vedlagte klageskjema ”melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak”.

Dersom det er behov for dispensasjon ut over utløpsdatoen bes De søke i god tid før dispensasjonen utløper.